

kezdőoldal (/) hírek (/hirek) visszhang (/visszhang) interjú (/interju) tárca (/tarca)

(/banner/ugras/37)

múltkor (/multkor) pécs (/pecs) külföld (/kulfold) print (/print)

Fény- és árnyképek a Margófeszt három napjáról

Radnai Dániel Szabolcs

Tweet Share

Cimké: margó fesztivál (/hirek/cimke/margo-fesztival), margó-díj (/hirek/cimke/margo-dij), radnai daniel szabolcs (/hirek/cimke/radnai-daniel-szabolcs)

„Az este hét és fél nyolc közötti idő, magam sem tudom, mivel ment el” – Radnai Dániel Szabolcs beszámolója a Margó Irodalmi Fesztiválról.

Radnai Dániel Szabolcs írásai a Jelenkor folyóiratban >

(/szerzoink/irasai/3216)

Nehéz a fővárosi irodalmárok élete. Sokat időznek vidéken némi mellékes jövedelem vagy családi kötelékek dolgában, vagy ha Pesten vannak, rendszeren akkor sem érnek oda sehová, és nem is lehet őket utolérni. Midőn például Vonnák Diána október 13-án, csütörtök délután négy óra tájban

megkapta az idei Margó-díjat *Látlak* című novelláskötetért a Nemzeti Táncszínház kistermében, én még a megyében sem voltam. Némileg megnyugtató a hír, hogy a díjátadón maga a szerző sem volt jelen – ha igaz, New Yorkból jelentkezett online, s a díjat Nagy Boglárka vette át helyette a Jelenkor Kiadó képviseletében. Egy szó, mint száz, az alábbiakban csak olyan tüneményekről tudok beszámolni, amelyeken csakugyan ott voltam.

Maradj veszteg (péntek)

Péntek délután valami megfoghatatlan okból nem érkezett késve a Tokaj IC a Nyugati Pályaudvarra, így – a budapesti tömegközlekedés segédelmével – már hat óra után tíz perccel ott állhattam minden meggyőződés nélkül a Millenáris Park gyepén, ugrádozó gyerekek és jólöltözött könyvesemberek gyűrűjében. Nagy és

cseri lászló (/hirek/cimke/cseri-laszlo), fotóesszé (/hirek/cimke/fotoessze), ágoston zoltán (/hirek/cimke/agoston-zoltan), print (/hirek/cimke/print), lapszámajánló (/hirek/cimke/lapszamanjanlo), kiss tiber noé (/hirek/cimke/kiss-tiber-noe), pécs (/hirek/cimke/pecs), művészetek és irodalom háza (/hirek/cimke/muveszetek-es-irodalom-haza), magvető (/hirek/cimke/magveto), mohácsi balázs (/hirek/cimke/mohacsi-balazs), görfői balázs (/hirek/cimke/gorfoi-balazs), bertók lászló (/hirek/cimke/bertok-laszlo), keresztesi józsef (/hirek/cimke/keresztesi-jozsef), szatmári áron (/hirek/cimke/szatmari-aron), pannon filharmonikusok (/hirek/cimke/pannon-filharmonikusok), nekrológ (/hirek/cimke/nekrolog), szolláth dávid (/hirek/cimke/szollath-david), fekete richárd (/hirek/cimke/fekete-richard), havasréti józsef (/hirek/cimke/havasreti-jozsef), csorba győző könyvtár (/hirek/cimke/csorba-gyozo-konyvtar), modern magyar képtár (/hirek/cimke/modern-magyar-keptar), tárca (/hirek/cimke/tarca), parti nagy lajos (/hirek/cimke/parti-nagy-lajos), kodály központ (/hirek/cimke/kodaly-kozpont), jelenkor (/hirek/cimke/jelenkor), éves lapzárta (/hirek/cimke/eves-lapzarta), jelenkor 60 (/hirek/cimke/jelenkor-60), méhes károly (/hirek/cimke/mehes-karoly), weiss jános (/hirek/cimke/weiss-janos), sz koncz istván (/hirek/cimke/sz-koncz-istvan), mészőly miklós (/hirek/cimke/meszoly-miklos), vilmos eszter (/hirek/cimke/vilmos-eszter), debüt (/hirek/cimke/debut), pecsi irodalmárok (/hirek/cimke/pecsi-irodalmarok), nagy imre (/hirek/cimke/nagy-imre), benke attila (/hirek/cimke/benke-attila), kortárs zene (/hirek/cimke/kortars-zene), darvasi lászló (/hirek/cimke/darvasi-laszlo), esterházy péter (/hirek/cimke/esterhazy-peter), itt vidéken (/hirek/cimke/itt-videken), nádas péter (/hirek/cimke/nadas-peter), takáts józsef (/hirek/cimke/takats-jozsef), körkérdés (/hirek/cimke/korkerdes), pinczehelyi sándor (/hirek/cimke/pinczehelyi-sandor), csorba győző (/hirek/cimke/csorba-gyozo), pály eszter (/hirek/cimke/paly-eszter), kukorelly endre

szabálytalan terek, félreeső emeleti páholyok, drága és lassú büfé. Minden programfüzetet elkaptok (ha volt egyáltalán).

Némi felületes tájékozódás után, kis késéssel beügyeskedtem magam az épület nagytermébe, ahol Károlyi Csaba és Valuska László beszélgetése kezdődött az *Egy teljes év* című könyvről. Még két perce sem voltam a vaksótét teremben, mikor a közönség megtudhatta Károlyi Csabától, hogy Nadas Péter a magyar irodalom legnagyobb élő szerzője, továbbá az is világossá vált, hogy Károlyi olvasta Nadas valamennyi művét legalább kétszer, illetve olyan kulisszatitkokra is fény derült, hogy Nadas Péter, otthonában, Gombosszegen mikor kel, reggelizik és ebédel (7, 13 és 17 óra), ülve vagy fekvé olvas (fekve, de félig ülve), valamint melyik a kedvenc fagyaltja (ha jól emlékszem: eper-csoki). A 2021 és 2022 januárja között, Zoomon zajlott társalgások anyagát tizenkét fejezetben közli az ünnepi kötet, ez a szám azonban nem tökéletesen fedi a valóságban lezajlott havi egy beszélgetést. Mint Károlyi Csabától megtudhattuk, a sokáig titok övezte *Rémtörténetek* című regény bejelentése okán tartottak még egy tizenharmadik alkalmat idén év elején, ugyanakkor egy másik, korábbi beszélgetés leirata, mely Nadasnak a politikához való viszonyát tárgyalta, közös megegyezéssel kimaradt a kötetből. Így alakult ki a tizenkét fejezet. Nadas Péter széles körű műveltségén, szerteágazó érdeklődésén és újabb kötettel kecsegtető gasztronómiai inspirációján túl szó esett kortársaihoz, a már nem élő Mészöly Miklóshoz, Esterházy Péterhez és Kertész Imréhez fűződő viszonyáról. Károlyi a havi egyórás (néha hosszabb) beszélgetésekre készülve újra is olvasta Nadas műveit, s arról is számot adott, mennyiben nyertek új megvilágítást számára az életmű kiemelkedő darabjai; ennek kapcsán többek között az *Évkönyv* (1989) című kötet – saját korában kissé háttérben maradt – nagyszerűségét hangsúlyozta. A sok esetben igen intim, személyes hangú rögzített beszélgetésekből a tervek szerint a közönség is megtekinthetett volna egy rövid részletet, ugyanakkor mindez a technika komiszága miatt elmaradt.

(/hirek/cimke/kukorelly-endre), janus pannonius múzeum
(/hirek/cimke/janus-pannonius-muzeum), bősze ádám
(/hirek/cimke/bosze-adam), tudásközpont
(/hirek/cimke/tudaskozpont)

Ezen az estén – más ötletem nem lévén – rábízta magam a kánonra, így a második program, amit megtekintettem, Garaczi László *Weszteg* című új regényének bemutatója, melyen a szerzővel Szegő János beszélgetett. Garaczi és Szegő dübörgő rockzenére vonult be a rogyásig telt kamaraterembe. Ezzel összefüggésben szó esett Garaczi László zenefogyasztási szokásairól, illetve arról is, hogy gyakran dolgozik zenére; mint az igen jó kedélyű beszélgetésből megtudhattuk, a korai rock-örület után az elmúlt években megjelent regényei inkább lágy techno-aláfestéssel íródtak, újabban azonban a szerző megint „el-metáfosodott”. Noha mint Garaczi kifejtette, a *Weszteg* voltaképp egy nagyon szomorú könyv, mely a modern kor egyre sűrűsödő (politikai, ökológiai, kulturális stb.) kríziseire adott válaszként is olvasható, a szerzőre jellemző sűrítettség, a hétköznapi benyomások és nyelvi formulák rögzítésére épülő jellegzetes humor remekül megnyilvánult a felolvasott részletek révén, melyeket Porogi Ádám tolmácsolásában hallhatott a közönség. (A beszélgetésbe ékelt két felolvasást gyakran öblös röhögések szakították meg.) A könyvbemutató utolsó részében szó esett arról, hogy míg a *Weszteg* inkább Garaczi utóbbi éveinek „műhelyforgácsaiból” – elsősorban két színházi munkából: az online bemutatott *Vesztegből* és a Katonában színre került *Végre egy kis csónakból* – alakult ki, hosszabb ideje dolgozik egy (rá nem jellemző) nagyszabású művön, melynek befejezése ugyanakkor még várat magára. Emellett egy, a feleségével Nagy Ildikó Noémivel közösen íródó könyv terve is szóba került. Végül, a kötet utolsó sorait – egy borulató disztópikus víziót – maga Garaczi László olvasta fel, melyet követően hosszasan dedikált a második emeleti folyosón, de a szerző és a lelkes olvasók eszmecsereit már elnyomták az esti koncert (Henri Gonzo és a Papírsárkányok) hangjai.

Mardos a büntudat (szombat)

Akár mennyire emésztett, fojtogatott a büntudat, szombaton is csak egy egész órával sikerült korábban megérkezni a Millenárisra, mint előző nap. A délután ötös belépő így egészen pontosan kettővel több programpontra megtekintésére jelentett felhatalmazást.

A Nemzeti Táncszínház különböző alakú és formájú ülőalkalmatosságokkal beborított (és a népes közönséget időlegesen pihentetni képes) kávézószínpadán épp a pécsi Havasréti József új regényét, a *Terepmunkát* mutatták be öt órakeretben; a szerzővel Szegő János beszélgetett, közreműködött Friedenthal Zoltán. A közelmúltban játszódó történet centrumában egy közelebről nem meghatározható kicsiny magyar falu, Tégláspusztas és annak rejtélyes lakója, a helybeliek szerint természetfeletti képességekkel bíró Szennai Irénke áll. A regény „univerzuma” folytonos Havasréti korábbi regényeinek (*Úrérzékeny lelkek*, 2013; *Nem csak egy kaland*, 2017) világával, hiszen a *Terepmunka* cselekményében több, már jól ismert szereplő felbukkan vagy szóba kerül, többek között a Rendes nevű figura is, a történet narrátora. A művet, melyet szerzője valamiféle rurális környezetbe helyezett gótikus „wied fiction”-ként határozott meg, nagyban jellemzik a külső jegyeket plasztikusan megragadó (és sztereotípiákat generáló) leírások, mint Szegő János is megjegyezte, s amit a regényből származó – egyébként meglehetősen szórakoztató – részletek felolvasása is megerősített. Ez az „öltözködés-fenomenológiai” irányultság, mint Szegő kitért rá, realizisztikus jelleget kölcsönöz a szövegnek, mely azonban feszültségben áll a cselekményben kibomló misztikus, rémisztő, borzongató eseményekkel. Havasréti kifejtette, hogy nem igazán a szociografikus irodalom megújítása volt a célja. Sokkal inkább valamiféle sajátos (Stephen Kingből, Peter Straubtól, China Miéville-ből inspirálódó) zsánerkísérlet létrehozására törekedett, melyben különös szerep jut a modern, nagyvárosi mentalitás és a zárt, vidéki környezet ütközésének, s általában az izoláció egzisztenciális tapasztalatának. A beszélgetésben Szegő János felhívta még a figyelmet az új kötet két meghatározó paratextusára: a cselekményben is fontos szerepet játszó képregényre, melynek a szövegbe tördelt kockáit Biacsics Renáta („Renyagyár”) készítette el, a borítóval együtt; valamint az olvasót orientáló jegyzetre, melyben a szerző, „Dr. Havasréti József” megjelöli könyve legfőbb forrásait.

Fél hétkor a színház nagytermében a 60. születésnapját ünneplő Darvasi László új kötetét mutatták be: a szerzővel Kutasy Mercédesz beszélgetett, a felolvasást pedig Darvasi Áron vállalta magára. Az év *légiutas-kísérője* című kötetéről megtudhattuk, hogy a szerző elmúlt hat év alatt itt-ott-amott publikált novelláit tartalmazza (több mint harmincat), s alapvetően mindannyiunkat foglalkoztató problémákról – magány, kilátástalanság, idősödés, szerelem, nevelés, halál stb. – szól, kifejezetten a mai Magyarország valóságát megragadva. Darvasi László, Kutasy kérdésére, viszonylag hosszasan beszélt a novella (és a jó novella) formai, tartalmi jegyeiről, a műfaj „maradék”-jellegéről, illetve arról, hogy a kötetben olvasható írásoknak jelentős hányada „kapott”: másoktól hallott, lejegyzett, kisajátított történet. Ennek kapcsán szóba került a szerző lankadatlan megfigyelő hajlama, melyet többnyire – mint fiától, Darvasi Árontól megtudhattuk – leginkább a Lehel téri piacon gyakorol. A könyvbemutatón két novella, a *Reiner verse* és az *Egy jó ember temetése* hangzott el Darvasi Áron interpretációjában.

Nem sokkal fél nyolc előtt lelkesen összeszűföldött tömeg jelezte a kávézószínpad soraiban, hogy igen nagy érdeklődésre számot tartó kötet bemutatása következik. Réz Anna *Mardos – A bűntudatról kilenc fejezetben* című köteté a legkülönbözőbb dolgok miatt bennünk kialakuló – s napjainkban egyre kórosabb méreteket öltő – bűntudat, szégyen és szorongás témáját tárgyalja, így bizton haszonnal forgathatja mindenki, aki 2022-ben él és mozog. A filozófus végzettségű szerző és beszélgetőtársa, Bombora Krisztina egymást váltó felolvasásai, melyek az egyes fejezetek igen szellemes és sokszor parodisztikus bevezető gondolatfutamaiból válogattak, megadták a bemutató alaphangulatát. A kötet, mint erre Bombora Krisztina is kitért, nem csupán a kóros mértékű bűntudat eluralkodását, forrásait és alaktánát írja le nagyon szemléletesen, hanem megoldási stratégiákat is megfogalmaz ennek leküzdéséhez, többek között a klímaszorongás, a halogatás vagy az anyai szereppel kapcsolatos teljesen elvakult és túlzó elvárások vonatkozásában.

Az este utolsó programja, amire bemelezkedtem, a Prae Kiadó tripla kötetbemutatója volt fél kilenctől, ahol három egészen különböző helyzetű és karakterű, ám a verskötetek témáit illetően rokonítható szerző. Horváth Florencia kérdései kapcsán Németh Gábor Dávid az újonnan megjelent *Lebegő arborétumnak* a korábbi kötetéhez, a *Banán és kutyához* (2017) való viszonyát boncolgatta, Veszprémi Szilveszter a szerzői debütálásával kapcsolatos gondolatairól és a szerkesztői javaslatok fontosságáról beszélt a *Helyek, ahol rám öröm vár* vonatkozásában, Méhes Károly pedig összefoglalta, milyen elvek alapján válogatta össze *A fikusz téliesítésének napja* című gyűjteményt az utóbbi évek verterméséből. A háromféle költői látásmód különbségeinek hangsúlyozása mellett Horváth Florencia rámutatott a kötetek közös pontjára: a család – főképp szülő-gyermek

relációk – hangsúlyos jelenlétére. A szerzők természetesen fel is olvastak verseikből, türelmesen bevárva egymást, de a beszélgetés utolsó hangjait már elnyomta a Platon Karataev csörömpölése a földszinti nagyteremből.

Írók napfényben (vasárnap)

Vasárnap, minden szellemi tartalékomat összeszedve, már délután négy előtt sikerült megjelennem a Nemzeti Táncszínház üvegfa előtt, s így tanúja lehettem, ahogy a délutáni vakító napfény beragyogja a kortárs irodalom addigra kissé megfáradt, izgó-mozgó munkásait.

Szerencsére az extrém látásviszonyok Csabai Lászlót, az őt kérdező Bárány Tibort és a kávézósínpad közönségét egy cseppet sem zavarták, s kifejezetten izgalmas beszélgetés kerekedett a szerző új könyvéről (*Rákossal az ágyban – Különös történetek a múltból és a közelmúltból*). Csabai hosszasan beszélt régóta meglévő történelmi érdeklődéséről, amely – különösen a magyar 20. századra lokalizálva – kimeríthetetlen forrása novelláinak, regényeinek. Az új kötet címébe emelt pártvezér kapcsán elmondta, hogy Rákosi Mátyást – minden történelmi bűne ellenére – egy-egy fikciós novella keretében ugyanolyan esendő emberként tudjuk látni, mint önmagunkat, ellentétben például a „regényesíthetetlen” Hitlerrel, s ilyen értelemben jó alany az alapvetően rettenetes, kiábrándító történelem humoros megjelenítésére. E humoros látásmód, a történelem iróniáját megragadó kis történetek poétikája remekül kiütöközt az *Éber álmok* és az *Univerzum* című novellák részleteinek felolvasásakor is, melyért Szikszai Rémusznak tapsolt a közönség. Bárány Tibor a 20. század elejétől a kortársi jelen felé haladó szövegek kapcsán megjegyezte, hogy a novellák hangulata az idő előrehaladtával „elkomorul”, ami nem is véletlen, hiszen amint Csabai László kifejtette, a feudális társadalom felbomlása és többek között az érzelmi szabadság fontossá válása ellenére, melyek mind a modern kor (s ekképp a nálunk megvalósult kommunista rendszer) vívmányai voltak, a 20. századi Magyarország politikai változásai alapvetően „süllyedésnek” tekinthetők. A beszélgetés legvégén Csabai a hazai (és általában az európai) szexuális emancipáció megkésettységéről, a 20. századi női sorsok tragikumáról beszélt hosszasan, megfogalmazva egy olyan optimista víziót, miszerint eljöhét majd egy olyan korszak Magyarország társadalma számára, amikor a szexuális szabadság elismeréséhez nem társulnak automatikusan hatalmi gesztusok.

Negyed héttől a színház kamaratermében Kemény Zsófi *Az aranykor fénykora* című új regényéről beszélgetett a szerzővel Vida Kamilla. Mint Vida Kamilla felhívta rá a figyelmet, a regény valamennyi fejezete élén egy kémiai vegyület, valamely tudatmódosító szer képlete olvasható, amely meghatározza az adott egység nyelvhasználatát, beszédmódját – mindez pedig nem kevés alkotói tudatosságot, kreatív poétikai építkezést igényelt a szerzőtől. Ez utóbbi nyelvi sokszínűséget, regiszterváltásokat és sodró lendületet tükrözve Kemény Zsófi három részletet is felolvasott a könyvből. A bemutatón szóba került még a főképp mai, fővárosi fiatalokkal (a bel-pesti „Fife-generációval”) benépesülő cselekmény azon vonása, hogy két speciális kulturális szcénát, a televízió és a színház világát rajzolja meg részletesebben, női és férfi – eltérő karakterábrázolási módszereket igénylő – perspektívából, kapcsolódva Kemény Zsófi korábbi kötetekéhez (*Nyílt láng használata*, 2015; *Rabok tovább*, 2017) nemzedéki aspektusaihoz is. Bár a szerző bevallása szerint, személyesen csak annyiban kapcsolódik a „Fife-nemzedékhez”, hogy belépett annak közösségi médiában szervezett csoportjába, és követi az ottani posztokat, alapvetően nem szeretné az írásaiban reprezentálódó egzisztenciális tapasztalatokat, társadalmi látképeket a „nemzedéki probléma” címkéje alá vonni.

Az este hét és fél nyolc közötti idő magam sem tudom, mivel ment el, így aztán az utolsó programpont, amin részt vehettem, Nyáry Krisztián idén jubiláló, immár tízéves sorozatának, az *Így szerettek ők* kötetek bemutatója volt. A hihetetlen olvasói népszerűségnek örvendő (és megjelenésükkor nem kevés médiavisszhangot kiváltó) szerelmeskönyvek szerzőjét Valuska László kérdezte. Nyáry Krisztián, beszélgetőpartnere kérdésére, újra elmesélte első szerelmeskönyvének történetét, az egy-egy költői szerelemről szóló Facebook-posztokat, amelyekből lassacskán kialakult a 2012-ben megjelent első kötet koncepciója, valamint azt is, hogy mennyiben volt újdonság az írói életrajzok ilyen szemszögű – egyértelműen a művek olvasására buzdító – megközelítése a hazai irodalomtörténész szakma számára. Kiemelte a kötetek azon hasznosíthatóságát, hogy olyan emberekhez is közel tudja hozni a régi szövegeket, akik legutoljára a középiskolában vettek a kezükbe magyar szépirodalmat. A beszélgetés második felében részletek következtek az *Így szerettek ők* történeteiből, melyeket mintegy dramatizált formában hallgathatót meg a közönség Nyáry Krisztián, valamint Bartsch Kata és Friedenthal Zoltán színészek előadásában. Mindezek közül a Kaffka Margit életéről, illetve Bauer Ervinrel kötött házasságáról szóló részlet volt a leginkább maradandó, mely tragikus szerelem története minden bizonnyal megannyi irodalompártoló szívéig elhatolt.

A Margó fesztivál utolsó estéjén már nem volt muzsika és táncmulatság; csak a Millenáris park fái és a Lövőház utcai italkimérések őrizték annak emlékét, hogy itt négy napig minden az irodalomról szólt.

Margó Irodalmi Fesztivál és Könyvvásár
(A Nemzetközi Liszt Ünneppel közös program)

Nemzeti Táncszínház, Budapest, 2022. október 13–16.

További információk a fesztivál honlapján (<https://www.margofeszt.hu/hu>) és Facebook-oldalán (<https://www.facebook.com/margofeszt>).

(Képek forrása: a Margó Fesztivál Facebook-oldala)

2022-10-19 18:00:00 Ugrás a lap tetejére

Vissza a hírek rovathoz (/hírek)

JELENKOR
(/)

kapcsolat (/kapcsolat)

impresszum (/impresszum)

RSS csatorna (/rss)

előfizetés (/előfizetes)

partnerek (/partnerek)

közhasznúsági jelentés (/kozhasznusagi-jelentes)

közérdekű adatok - PArt projekt: #I. (/dokumentumok/kozerdeku-adatok-part-

projekt.pdf) / #II. (/dokumentumok/Invitation_for_bid-532-533-organization-events-

final.pdf) / #III. (/dokumentumok/Invitation_for_bid_Artistic_Events.pdf)

ferlingweblene
(<http://ferlingweblene.hu>)

Nemzeti Kulturális Alap